

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

чіткі межі неможливо — і саме це робить їхнє вивчення таким важливим. Розуміти, де закінчується факт і починається оцінка, — це не лише академічна справа, а й критична навичка мислення в повсякденному житті.

Список використаної літератури

1. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
2. Філософія: Підручник / за ред.. Є.Р. Борінштейна. Одеса: Університет Ушинського, 2021. 502 с.

Любарська Валерія, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність D8 «Право», Інститут права та безпеки, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна,

Науковий керівник: Нівня Ганна Олекснадрівна, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна.

КЛІПОВЕ МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?

Зростання обсягів цифрових даних вимагає від підлітків та молоді нових механізмів обробки інформації. Мозок адаптується до безперервного потоку сповіщень та новин, мінімізуючи час на обдумування деталей. Ця захисна реакція на когнітивне перевантаження отримала назву «кліпове мислення» [4,с.250]. Його специфіка полягає у здатності сприймати інформацію через короткі, розрізнені фрагменти: мікро-відео, заголовки, стислі текстові повідомлення. Для студентів-зумерів такий формат щоденної взаємодії з цифровим середовищем є звичним, адже необхідно одночасно відстежувати десятки джерел даних.

Те, що дослідники часто описують як втрату здатності до концентрації, насправді можна трактувати як еволюцію навичок фільтрації. Зумери швидко відсікають несуттєві дані, щоб адаптуватися до темпу їх оновлення. Водночас такий алгоритм роботи мозку змінює глибину рефлексії. Миттєва втрата актуальності контенту знижує мотивацію до тривалого аналізу чи уяви. Навіть техніка читання перетворилась на спрощений формат, лінійне сприйняття суцільного тексту поступається місцем швидкому скануванню коротких блоків із гіперпосиланнями.[4, с.252.]. Емодзі, гіфки та стікери дозволяють передати фразу або емоцію одним символом замість довгого тексту, що значно заощаджує час на пояснення. Постійна зміна візуальних і текстових стимулів переносить

навантаження з довготривалої пам'яті на короткочасну. Ресурс уваги витрачається на поверхневу фіксацію подій, замість вдумливого аналізу.

Становлення такого типу мислення зумовлене певними чинниками: прискоренням життєвого ритму, необхідністю миттєвої вибірки фактів із великих масивів інформації, запитом на швидкість отримання новин та вимушеною багатозадачністю під час навчання і роботи. Інтернет став для покоління зумерів повноцінним середовищем перебування, а не лише інструментом пошуку даних. Вони постійно переміщуються між вкладками, гіперпосиланнями та платформами, де відсутній єдиний інформаційний центр чи фіксований маршрут. Така віртуальна мобільність напругу конструює алгоритми сприйняття реальності, цей процес формує фрагментований світогляд.[3, с.49] Світ сприймається як набір ізольованих фактів і подій, між якими складно вибудувати причинно-наслідкові зв'язки. Через високу швидкість оновлення контенту мозок не фіксується на одній ситуації для її глибокого аналізу: попередній образ одразу перекривається новим потоком даних. Цю динаміку підтримує звичка до безперервного перемикавання уваги. Гортання стрічки, перегляд коротких відео, читання блогів стирають межу між навчальним процесом та відпочинком. Навіть сидячи на парах, сучасні студенти функціонують в режимі багатозадачності: відписуються в месенджерах, фотографують слайди презентації, конспектують лекційний матеріал. Такий формат взаємодії з інформацією остаточно закріплює кліпове мислення як найбільш ефективний спосіб адаптації до існуючого масиву даних.

Зворотний бік такого адаптаційного механізму до цифровізації життя - це втрата істинності. Інформаційний простір перетворюється на мозаїку розрізнених фактів, які не формують цілісної картини. Мозок «звикає» до безперервної зміни стимулів: від фонові музики до паралельних чатів, перегляду відео та онлайн-ігор. Залежність від постійного оновлення вражень знижує здатність тривалий час фокусуватися на складних завданнях.[1,с.81]

Споживання інформаційних «напівфабрикатів», стислих дайджестів та готових чужих висновків спрощує дані до рівня, коли повноцінний аналіз стає неможливим. Відсутність регулярної практики читання об'ємних текстів негативно впливає на мовленнєву культуру: формувати розгорнуті аргументи та вибудувувати довгі логічні ланцюжки стає набагато складніше. [1, с.82]

Сучасні дослідники двояко оцінюють явище кліпового мислення. Деякі науковці трактують його як дефектне, тобто хаотичне і фрагментарне, спричинене інформаційним перевантаженням. Інші розглядають його як альтернативний спосіб когнітивної діяльності, за якого інформація засвоюється у вигляді містких, яскравих образів. Сучасні викладачі пропонують підходи, що передбачають не марну боротьбу зі звичками студентів, а інтеграцію сильних сторін кліпового мислення в навчальний процес [3,с.52].

Щоб компенсувати недоліки фрагментарного сприйняття, зберігаючи високу швидкість обробки даних, раціонально розвивати системно-мережеве мислення. Спроба повністю відмовитися від цифрових звичок є неефективною, адже для покоління Z соціальні мережі та месенджери є необхідним засобом

підтримки зв'язку: тут формуються навчальні та робочі зв'язки, відстежуються глобальні новини, координуються проекти. Спроба різко вийти з цього потоку не завжди забезпечує очікуваний психологічний комфорт. Вона нерідко призводить до підвищення тривожності через відчуття ізольованості та страх пропустити важливу інформацію. Водночас цифрові платформи виконують функцію швидкого когнітивного розвантаження. Після кількох годин високої концентрації над складними завданнями мозок «вимагає» пасивного відпочинку. Перегляд стрічки TikTok, Reels чи коротких відео стає найпростішим інструментом для швидкого перемикавання уваги. Якщо повністю заборонити цей формат відпочинку, не запропонувавши рівноцінної альтернативи, рівень стресу лише зросте, оскільки в такому разі людина втрачає звичний спосіб емоційного переключення, що прискорює емоційне та інтелектуальне вигорання.

Оптимальною альтернативою для сучасних підлітків та молоді стає гібридний формат, який органічно поєднує кліпове сприйняття та аналітичність системного підходу. Два типи мислення виконують чіткі, взаємодоповнюючі функції:

Кліповий компонент забезпечує ширину охоплення. Він дає змогу швидко сканувати інформаційний простір, вихоплювати суть із кількох джерел одночасно та без стресу адаптуватися до постійної зміни контексту. Системний компонент відповідає за структурування та критичний фільтр. Він встановлює чіткі межі між зібраними "кліпами", перетворюючи інформаційний шум на впорядковану базу знань. Відфільтровані елементи перетворюються в єдину смислову конструкцію. Завдяки цьому інформація краще закріплюється в довготривалій пам'яті: запам'ятовуються не самі дані, а логіка їх взаємодії. Такий підхід дозволяє студентам орієнтуватися у великих масивах даних під час підготовки до семінарів чи написання робіт, не втрачаючи навичок критичного аналізу та здатності бачити ситуацію цілісно. Студент функціонує у звичному для нього високому темпі, але контролює якість та глибину засвоєного матеріалу.

Отже, Кліпове мислення — це закономірний результат адаптації сучасної людини до інформаційного перевантаження. Воно характеризується фрагментарністю інформаційного потоку, алогічністю, різноманітністю інформації, що надходить, високою швидкістю перемикавання між частинами, фрагментами інформації, відсутністю цілісної картини сприйняття навколишнього світу. Тому під терміном «кліпове мислення» розуміється звичка сприймати інформацію за допомогою короткого, яскравого, дуже виразного образу [3, с.51]. Цей механізм забезпечує необхідну швидкість обробки даних, але водночас провокує гостру кризу сприйняття розгорнутих вербальних текстів. Студентам дедалі важче працювати з об'ємними джерелами. Наслідком цього стає зниження здатності до створення унікальних сенсів: коли мозок звикає оперувати готовими короткими фрагментами, замість самостійного глибокого осмислення з'являється схильність до копіювання чужих ідей та плагіату. Паралельно змінився характер соціалізації. Безперервний цифровий потік став природним середовищем формування зв'язків, де візуальні символи та швидкі

повідомлення замінюють тривалі діалоги. Вихід із ситуації полягає у цілеспрямованому розвитку системно-мережевого мислення. Цей підхід дозволяє гармонійно поєднати сильні сторони двох полярних алгоритмів: оперативність кліпового сприйняття та аналітичну глибину класичного понятійного апарату.

Щоб цей формат запрацював, освітня система повинна розвинути підходи до викладання. Інтеграція модульної подачі матеріалу, візуалізації та роботи з практичними кейсами допоможе сучасним студентам використовувати високу швидкість перемикання уваги як перевагу. Це дасть змогу швидко орієнтуватися в масивах даних, зберігаючи здатність критично оцінювати реальність і генерувати власні ідеї.

Список використаних джерел

1. Бушуєв С. Розвиток кліпового мислення здобувачів вищої освіти в інформаційному оточенні. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2024. Том 99, №1. С. 76-94.
2. Зеленов Є. А., Сідаш Н. С. Вплив кліпового мислення на світосприйняття молодого покоління. *Духовність особистості : методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*. 2023. Том 1 № 1(105). С.45-47.
3. Корчова Г. Кліпове мислення як науково-методична проблема у професійній освіті. *Вісник Кременчуцького Національного університету імені Михайла Остроградського*. 2022. Вип. 1. с. 49-54.
4. Могильник А. І., Вішнікіна Л. П., Тарасенко К. В., Супруненко С. М., Давиденко А. В. «Фрагментарна свідомість» Як результат кліпового мислення в перспективі розвитку сучасного суспільства. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії ПДМУ*. 2024. Том 24 № 2. С. 250-256.

<i>Борінштейн Є. Р.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ МОРАЛІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	52
-------------------------	--	----

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ

<i>Аксьонова В. І., Сарваді Р. Д.</i>	НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ	56
<i>Вітлугіна К. В., Атаманюк З. М.</i>	НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ	59
<i>Ганбарова Е. М., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?	60
<i>Любарська В., Нівня Г.О.</i>	МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?	62
<i>Матяр П. О., Нівня Г.О.</i>	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ	66
<i>Петінова О. Б.</i>	МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	69
<i>Поплавська Т. М., Барков С.</i>	ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ	72
<i>Поплавська Т. М., Закревська Т.</i>	АБДУКЦІЯ ЯК ГЕНЕРАТОР НОВИХ КОНЦЕПТІВ І ГІПОТЕЗ У МЕНЕДЖМЕНТІ	75
<i>Поплавська Т. М., Самойлова П.</i>	ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	78
<i>Поплавська Т. М., Фіник В.</i>	АБДУКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	82

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52